प्रकृतिः पाठयति।

प्रकृतिः अस्माकम् जीवभुमि जन्मभुमिः च। जीवने सर्वश्रेष्ठं पदं अम्बाअस्ति। तथा एव प्रकृतिः अस्माकं जन्मभुमिः। प्रकृतिमाता, अपि मनुष्याणां जीवने अत्यतिकं प्राधान्यं स्थानं अस्ति। माता शिशोः जननानन्तरं परिपालयति, ताडति च। तस्मात् एव प्रकृतिः, मनुष्याणां जन्मानन्तरं परिपालयति। तस्य पालने अहङ्कारीणः मानवाः प्रकृतिं द्रोहं करोति। माता शिशोः अमित लीलावसरे ताडति तस्मात् एव प्रकृति। बाल्यकाले अस्माकं विद्यालयं भवति गृहं। गृहात् एव बाल्यकाले वयं आद्यं कर्म पठति। गृहस्थ पर्यन्तं अस्माकं विद्यालयति भवति प्रकृतिः।

"माता एव स्नेहं, प्रकृति एव माता, विद्यारंभं कर्म यथार्थान्यं क्षेत्रम्॥"

प्रकृतिः कथं पाठं पाठयति ?
प्रकृति केन रीत्या पाठनं कुर्वन्ति ? प्रकृतिः
तस्य पाठनेन छात्राणां उपकारं कुर्वन्ति वा ?
एतत् प्रश्नानां उत्तरं वा ? प्रकृतिः एव बाल्य
काले शिशोः क्रीडाप्रदेशं भवति । क्रीडालोलः
छात्राः प्रभातः समयानन्तरं मध्याह्नसमयं पर्यन्तं
एव गृहं आगच्छन्ति । क्रीडासमये तेषां
भोजनं भवति वृक्षात् पतितं आम्राः मधुर
फलाः ... । आम्रवृक्षात् आम्रम् एव उत्भवन्ति
इति छात्राणां प्रकृति एव पाठयति । कमलः
का प्रफुल्लति ? एतत् सर्वेषां उत्तरं छात्राणां
प्रकृतिः एव पाठयति । प्रकृतिः शिशोनां कृते
बहुनि कार्याणि पाठयति । तत पर्यन्तं मनुष्या-
णाम् ~~किम~~ कथं पठति । मानवाः प्रकृतिं द्रोहं
कुर्वन्ति । प्रकृति मलिनीकरणः एव प्रधान
कार्यः । मानवस्य प्रवर्तिः प्रकृति माता एव
क्षमयति । किन्तु आर्ताः जनाः प्रकृतिम्
मलिनीकरति । ~~तस्य~~ तत पर्यन्तं प्रकृतिः
कोपेन मानवानां ताडयति ।

प्रकृति मलिनीकरेण प्रकृतिं वसितुं क्रमशः पशु-
पक्षिणः च नाशयति । तेषां कृते प्रकृतस्य आगाः
भवति । प्रकृति एव वयोः जीवजालानां गृहं ।
तेपि मानवानां कृते पाठानां पाठयति ।

अस्माकं प्रथम प्रधानमन्त्रिः श्री
जवहर्लाल नेहरु तेषु पुत्रिं प्रेषयितुं पत्राः अस्ति ।
तेषु पत्रे नेहरु भूमौ वसितुं वस्तुनां कताः कथयति ।
तेषु एव न्युट्टण तस्या शिरे पतितः एकं फलं
तस्य पर्यन्तं एवं सः 'गुरुत्वाकर्षण' आविश्कर-
ति । तेषु महाप्रतिपाः, पकृतिं मनुष्याणां च
मध्ये पाठन-पठन प्रवर्ति अस्ति तेषु कथानां
ज्ञातवान । अतः एव पकृतिः मनुष्याणां कृते
अत्यतिकं कार्याः पाठयति माता इव ।

मलयाल साहित्ये महाकविनां
कृतयः पठितवान ? तेषु प्रकृतिः, जीवनं च
अनन्तरं कृतयः अस्ति । तेषु एकमेव कृतये
आम्र वृक्षस्य जन्ममतिकृत्य कविता अस्ति ।
तत कविते आम्रवृक्षे प्रथमतया कुसुमोत्भवो-
भवत, वृक्षः तस्मिन समये सन्तोषवान

बाला: वृक्षस्य परिसरे एव क्रीडति । कालमन्तरं तस्मिन् वृक्षे आम्रफलं उत्भवत । तस्मिन् समये वृक्ष तस्य शिकरः विनयपूर्वं भूमौ आनतवान् तत् दृष्ट्वा छात्राः तत् पक्व-माम्रफलम् स्वीकृत्य कथति । आम्रवृक्षः मनुष्याणां कृते सन्देशः, न तु एकं पाठः पाठयति सम्पत् काले अहङ्गाराः गुणं न करोति किन्तु सम्पत् काले अपि आम्र-वृक्षम् इव विनयपूर्वं अन्याः जनानां स्नेहात् एव वसति ।

एतत् सर्वं अज्ञाताः जनानां प्रकृतिः सरलैः भाषैः पाठयति । अतः प्रकृतिः अस्माकं विद्यालयं भवति ।

"प्रकृतिः विद्यालयं,
सरलैः भाषणैः पाठनं करोति
अधिविभुलैः भाषणैः पाठनं करोति
माता भूमिः सर्वाणां क्षेत्रं"